



*ulation of the water supply and wastewater sector should be to ensure the effective functioning of the market (eliminating inefficiencies among the main actors of the market of services: the state, regulator and performers of services; promoting economic efficiency, reliability and quality of services, social goals, environmental protection, etc.). The article analyzes the concept of "mechanisms of state administration", "mechanisms of state regulation" and their obligatory components. It has been discovered that the functioning of economic and financial mechanisms can be considered as separate, but interactive systems that ensure the implementation of public policy, taking into account relevant external and internal factors, using effective methods and tools. The author of the article stated that the financial mechanism of state regulation of the water supply and wastewater sector should be considered as a combination of economic and legal forms, methods and instruments used by the state in the regulatory process and by which they influence the water supply and wastewater services market actors for the purpose ensuring the stable functioning of both this market and the economy as a whole. The main component of the financial mechanism of state regulation of the water supply and wastewater sector is the financial instruments that regulate the activities of natural monopolies of the market. On the one hand, these are taxes and fees and the mechanism for their collection, and, on the other hand, are instruments of state financial support in the form of budget programs or grants. The author analyzes the state of state financing of the sphere, tariff policy of enterprises, implementation of public-private partnership in the field and attraction of credit funds of international financial organizations, and provided recommendations for improving the financial and economic provision of water supply and sanitation.*

*Key words: water supply, wastewater, mechanism, state regulation, financial and economic mechanisms, public-private partnership, credit funds.*

**Постановка проблеми.** Сфера водопостачання та водовідведення України потребує значних інвестицій на оновлення основних фондів підприємств водопостачання та водовідведення, реконструкцію і розвиток інженерної інфраструктури, впровадження новітніх технологій, покращення якості послуг тощо. За підрахунками Мінрегіону України, потреба в капітальних інвестиціях у сферу водопостачання та водовідведення всього складає 19 млрд. дол. США, в тому числі: 7,6 млрд. дол. США – на ремонт водопровідних мереж; 9,9 млрд. дол. США – ремонт каналізаційних мереж; 463 млн. дол. США – приведення якості питної води до норм; 1,3 млрд. дол. США – зменшення енергоємності подачі води [28; 29]. Проте за двадцять років незалежності в країні досі не вироблено ефективного механізму залучення інвестицій у сферу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Дослідження питань застосування фінансово-економічних механізмів у житлово-комунальному господарстві знайшли відображення в працях вітчизняних науковців і практиків державного управління: О. Білянського [2], Л. Бражнікової [5], Г. Крамаренко [16], О. Ігнатенко [10], Н. Олійник [19], В. Полуянова [21], В. Бодрова [3], І. Розпутенка, Л. Ільченко-Сюйви, О. Кілієвич [32], І. Запатріної [11], Ю. Кірсанова [14] та ін. Водночас фінансово-економічні механізми в житлово-комунальному господарстві розглядалися без урахування специфіки сфери водопостачання та водовідведення. Крім того, стан сфери водопостачання та водовідведення та державна політика сфери водопостачання та водовідведення в частині фінансово-економічних механізмів постійно змінюється, тому питання впровадження сучасних фінансово-економічних механізмів не втрачає своєї актуальності, чому і буде присвячене дане дослідження.

**Мета статті.** Мета статті полягає в дослідженні стану впровадження сучасних фінансово-економічних механізмів державного регулювання сфери водопостачання та водовідведення.

**Виклад основного матеріалу.** У науковій літературі та вітчизняному законодавстві не існує загально визначеного розуміння понять «механізми державного управління», «механізми державного регулювання», натомість існує велика кількість публікацій у галузі державного управління, в яких визначено декілька варіантів цих понять. Зокрема, механізми державного управління – це «практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей»; «сукупність засобів організації управлінських процесів та

способів впливу на розвиток керованих об'єктів із використанням відповідних методів управління, спрямованих на реалізацію цілей державного управління»; «сукупність основних напрямів, форм і методів цілеспрямованого впливу державних і наддержавних органів управління на функціонування і розвиток економічної системи (в т.ч. окремих її підсистем) для її стабілізації та пристосування до умов, що змінюються»; 8) «комплекс заходів держави, спрямованих на скеровування суб'єктів економічної діяльності в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади й управління цілей [18, с. 421; 32, с. 15; 27]. Механізми державного управління визначаються метою, засобами впливу на об'єкт, зв'язками між елементами системи, наявністю ресурсів та можливостей конкретної ситуації. Обов'язковими складовими частинами механізмів є: цілі, принципи, функції, методи, інформація, технологія та технічні засоби. Залежно від засобів, які використовуються в конкретних механізмах державного управління, вони можуть бути політичними, економічними, соціальними, організаційними та правовими, а також комплексними відповідно до основних сфер суспільної діяльності [18, с. 421]. Фінансовий механізм у широкому розумінні – сукупність форм і методів створення та використання фінансових ресурсів із метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів господарювання і населення. Застосовується з метою створення сприятливих умов для економічного і соціального розвитку суспільства [31]. Фінансовий механізм включає в себе відповідні важелі впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, які, у свою чергу, утворюють систему управління ним. За допомогою встановлення та зміни їх числового значення можна збільшувати або зменшувати фінансовий вплив на виробництво. Фінансові інструменти за своїм впливом можна поділити на дві групи. Перша група включає фінансові стимули, друга – фінансові санкції [30, с. 122–124].

Метою державного регулювання у сфері водопостачання та водовідведення має бути забезпечення ефективного функціонування ринку (усунення неефективності між основними суб'єктами ринку послуг: державою, регулятором та виконавцями послуг; сприяння економічній ефективності, надійності та якості послуг, соціальним цілям, охороні навколишнього середовища тощо) [17]. У нинішніх умовах економіки фінансовий механізм державного регулювання сфери водопостачання та водовідведення слід розглядати як сукупність економіко-правових форм, методів та інструментів, які використовує держава у процесі регулювання та за допомогою яких здійснює вплив на суб'єктів ринку послуг водопостачання та водовідведення з метою забезпечення стабільного функціонування як цього ринку, так і економіки в цілому. Основною складовою частиною фінансового механізму державного регулювання сфери водопостачання та водовідведення є фінансові інструменти, що регулюють діяльність суб'єктів природних монополій ринку. З одного боку, це ставки податків і зборів та механізм їх стягнення, а з іншого боку – інструменти державної фінансової підтримки у вигляді бюджетних програм або дотацій.

Метою сучасної державної політики у сфері водопостачання та водовідведення є вирішення проблеми забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів. Оптимальним варіантом розв'язання проблеми є реалізація державної політики щодо розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та водовідведення; охорони джерел питного водопостачання; доведення якості питної води до вимог державних стандартів; нормативно-правового забезпечення у сфері питного водопостачання та водовідведення; розроблення та впровадження науково-дослідних і дослідно-конструкторських розроблень із застосуванням новітніх матеріалів, технологій, обладнання та приладів, що відображено в Загальнодержавній цільовій програмі «Питна вода України» на 2011–2020 роки. Фінансування заходів у сфері водопостачання та

## Механізми державного управління

водовідведення може здійснюватися за рахунок: коштів Державного бюджету України; коштів місцевих бюджетів, у тому числі спрямованих на фінансування заходів інших державних, регіональних та галузевих програм і проектів; коштів підприємств питного водопостачання та водовідведення відповідно до програм їх розвитку, затверджених в установленому порядку; зовнішніх і внутрішніх запозичень, грантів міжнародних організацій, коштів міжнародних програм, благодійних внесків [9; 23].

Ураховуючи належність сфери водопостачання та водовідведення до природних монополій, які потребують державного регулювання та мають значний вплив на економічну, екологічну та соціальну сторони життєзабезпечення, та відповідальність держави за забезпечення населення питною водою та водовідведенням, державна підтримка сфери є необхідною умовою функціонування та розвитку сфери. Проте важливим залишається питання ефективності державної підтримки галузі. За даними Рахункової палати України, в рамках Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України», яка виконується вже 10 років, за її організаційного та фінансового забезпечення вирішити проблему забезпечення громадян питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів практично нереально. Результати аудиту дають підстави стверджувати, що і до 2020 року Програма виконана не буде. Заходи з розвитку та реконструкції централізованих систем водопостачання та водовідведення здійснюються безсистемно і непослідовно. Постійного джерела фінансування, насамперед коштів на реконструкцію або будівництво цих систем, практично немає. Програма не сприяла кардинальному оновленню підприємств водопровідно-каналізаційного господарства [24].

Залучення коштів населення залишається важливим джерелом фінансування сфери водопостачання та водовідведення. Тарифна політика підприємств водопостачання та водовідведення регулюється шляхом затвердження тарифів на водопостачання та водовідведення відповідними регуляторами. Із 2016 року було впроваджено нові підходи до тарифоутворення у сфері комунальних послуг, а саме: скасування субвенції на погашення заборгованості з «різниці в тарифах» шляхом забезпечення умов для досягнення самоокупності підприємств; урахування під час встановлення тарифів необхідних обсягів обігових коштів, забезпечення спроможності до вчасних розрахунків з енергопостачальниками тощо (метод індексації неконтрольованих витрат планованого періоду діяльності та принцип обов'язковості щорічного перегляду тарифів); включення інвестиційної складової частини до тарифу та ін. Ці підходи реалізуються нещодавно і мають принести свої результати.

У таблиці 1 відображено інформацію щодо кількості реалізованих проектів із водопостачання та водовідведення в Україні та обсяги фінансування проектів у розрізі суб'єктів фінансування у 2015–2017 рр. (складено автором на основі даних [8]).

Таблиця 1

### Інформація щодо кількості реалізованих проектів із водопостачання та водовідведення в Україні

Кількість проектів	Із Державного бюджету (ДФРР)	Із місцевих бюджетів	Кошти партнерів	Загалом	Область та ініціатор
1	2	3	4	5	6
Водопостачання					
15	25087,574	3090,5215	10	28188,1	Міські, сільські, селищні ради, районні державні адміністрації. Миколаївська, Тернопільська, Чернігівська

1	2	3	4	5	6
Водовідведення					
13	482318,23	117568,51	0	599886,7	Міські та сільські ради. Департамент житлово-комунальної інфраструктури. Тернопільська, Миколаївська області, м. Київ.

Статистичні дані, наведені в таблиці, показують, що проекти у сфері водопостачання та водовідведення мають точковий характер та реалізовані у 2015–2017 роках в основному у чотирьох обраних областях країни. Фінансування проектів відбувалося здебільшого за рахунок Державного фонду регіонального розвитку.

Неефективність бюджетного фінансування сфери, а також неможливість підтримувати водопровідно-каналізаційне господарство виключно за рахунок тарифів викликають необхідність розроблення нових підходів до фінансування галузі. Ефективне державне регулювання неможливе без застосування сучасних фінансово-економічних механізмів, причому це стосується всіх сфер суспільного життя [4, с. 439]. В умовах обмеженого бюджетного фінансування і наявності кризових явищ в економіці особливо актуальним вважалось запровадження механізмів державно-приватного партнерства [11; 20, с. 86]. Тим більше, що державно-приватні партнерства довели свою ефективність на ринках розвинутих індустріальних країни світу і є одним із основних інструментів, що дозволяють державі співпрацювати (муниципалітетам) із приватними особами в інфраструктурних проектах. Моделі та методи використання та впровадження державно-приватного партнерства відрізняються в різних країнах світу за своєю правовою базою, інституційною складовою частиною, правилами ринку послуг водопостачання та водовідведення. Проте в Україні механізми державно-приватного партнерства не набули широкого поширення і розвиваються занадто повільно в інфраструктурних галузях (у т.ч. у сфері водопостачання та водовідведення).

У таблиці 2 відображено інформацію щодо укладених договорів на засадах державно-приватного партнерства в Україні станом на 01.01.2018 р. (складено автором на основі [6]).

Зазначені договори реалізуються в таких сферах господарської діяльності: оброблення відходів (116 договорів, що становить 64,7% від загальної кількості); збір, очищення та розподілення води (39 договорів, що становить 21,4% від загальної кількості); будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури (7 договорів, що становить 3,9% від загальної кількості); виробництво, транспортування і постачання тепла (10 договорів, що становить 5,5% від загальної кількості); виробництво, розподілення та постачання електричної енергії (2 договори, що становить 1,1% від загальної кількості); управління нерухомістю (2 договори, що становить 1,1% від загальної кількості); пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування (1 договір, що становить 0,6% від загальної кількості); інші (3 договори, що становить 1,7% від загальної кількості) [6].

На рисунку 1 відображено структуру укладених договорів в інфраструктурних галузях на засадах державно-приватного партнерства в Україні станом на 01.01.2018 року (складено автором на основі [6]).

За даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі, в Україні близько 90% договорів на засадах державно-приватного партнерства діють в інфраструктурних галузях економіки. Проте порівняно з провідними країнами світу та ринками, що розвиваються, Україна

**Інформація щодо укладених договорів на засадах державно-приватного партнерства в Україні**

№	Область	станом на 01.01.2018 діють			
		концесія	спільна діяльність	договір ДПП	Разом
1	Вінницька	0	0	0	0
2	Волинська	0	0	0	0
3	Дніпропетровська	0	0	0	0
4	Донецька	2	2	0	4
5	Житомирська	0	1	0	1
6	Закарпатська	4	5	0	9
7	Запорізька	7	0	0	7
8	Івано-Франківська	1	0	0	1
9	Київська	13	0	0	13
10	Кіровоградська	0	1	0	1
11	Луганська	1	0	0	1
12	Львівська	3	1	0	4
13	Миколаївська	14	1	0	15
14	Одеська	0	6	0	6
15	Полтавська	109	5	0	114
16	Рівненська	0	0	0	0
17	Сумська	0	0	0	0
18	Тернопільська	0	0	0	0
19	Харківська	1	0	0	1
20	Херсонська	0	1	0	1
21	Хмельницька	2	0	1	3
22	Черкаська	0	0	0	0
23	Чернівецька	0	0	0	0
24	Чернігівська	0	1	0	1
25	м. Київ	0	0	0	0
РАЗОМ		157	24	1	182

значно відстає за рівнем розвитку партнерських відносин. Дані Світового банку щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства в різних галузях свідчать про те, що водопостачання та водовідведення є ключовим сектором модернізації об'єктів інфраструктури, адже за період 1990–2018 рр. у цьому секторі у світі в цілому було реалізовано 996 проектів на суму 80901 млн. дол. США [1]. Серед основних проблем реалізації державно-приватного партнерства у сфері водопостачання та водовідведення України (що характерно для всіх інфраструктурних проектів) визначають: відсутність логічної зрозумілої системи правового регулювання відповідних відносин (неузгодженість між законами «Про державно-приватне партнерство», «Про концесії» та декількома законами, що регулюють концесійні угоди у сферах будівництва автодоріг, об'єктів теплопостачання та водопостачання комунальної форми власності, об'єктів паливно-енергетичного комплексу державної форми власності, її інфраструктури); невпевненість інвесторів; обережність і невпевненість представників публічної влади; низька інституційна спроможність центральної та місцевої влади; недостатня обізнаність суспільства в

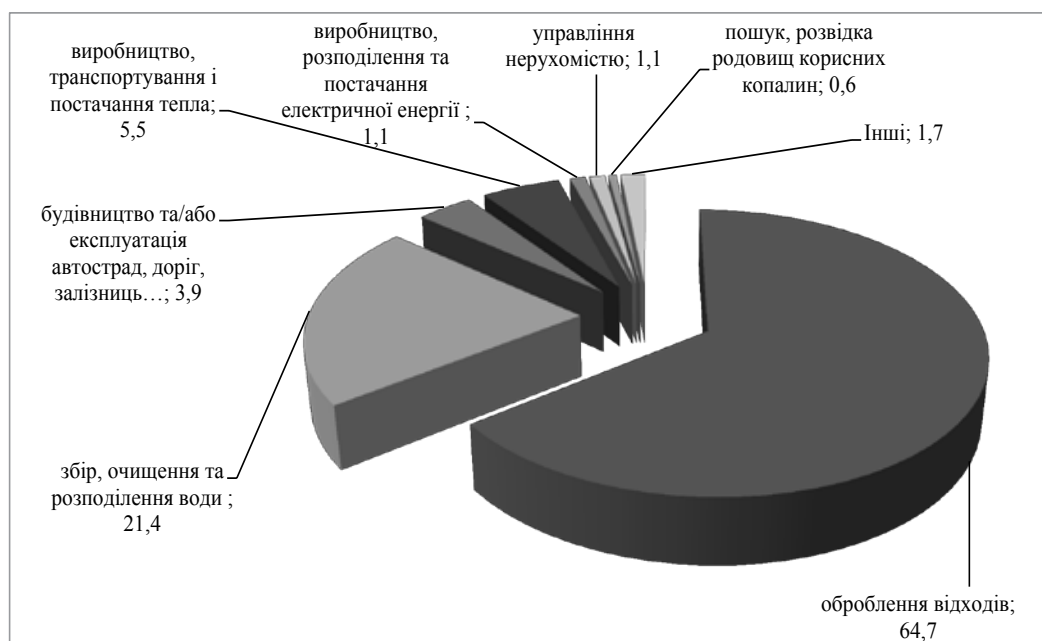


Рис. 1. Структура укладених договорів в інфраструктурних галузях на засадах державно-приватного партнерства в Україні

цій сфері; високі ризики [10]. Для покращення фінансово-економічного забезпечення сфери водопостачання та водовідведення необхідні структурні зміни, як-то: розроблення стратегії розвитку сфери водопостачання та водовідведення; визначення довгострокових та короткострокових планів фінансування; перегляд та оновлення державної програми фінансування галузі; запровадження системного підходу до державного інвестування; перегляд правових норм щодо зміцнення інституту власності, захисту інтересів власників інфраструктури, захисту інтересів інвесторів та споживачів послуг.

Ще одним джерелом фінансування у сфері водопостачання та водовідведення є кредитні кошти, гранти міжнародних фінансових установ. Сьогодні у світі нараховується більше ста міжнародних організацій, що в більшій чи меншій мірі залучені до вивчення і регулювання економічних та соціальних проблем і є найважливішими форумами узгодження економічної політики між країнами. Серед них вагоме місце займають міжнародні фінансові організації. Найбільш вагомими та перспективними партнерами України є Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Північний інвестиційний банк (ПІБ), Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР). За всю історію відносин України з міжнародними фінансовими установами в країні було реалізовано такі проекти із залученням кредитних коштів: «Водопостачання та каналізація м. Львова» (2001 рік – кошти МБРР); «Програма інвестицій в розвиток системи водопостачання та очищення води в м. Запоріжжя» (1999 рік – кошти ЄБРР); «Проект розвитку міської інфраструктури» (2008 рік – кошти Світового банку), що передбачав фінансування реабілітації систем водопостачання та водовідведення та сприяння підвищенню ефективності роботи комунальних підприємств. Учасниками закритого компонента проекту стали три українських міста: Одеса (35,5 млн. дол. США), Чернігів (14,8 млн. дол. США),

Івано-Франківськ (7,2 млн. дол. США), в т.ч. грант Шведського Агентства міжнародного співробітництва та розвитку на суму близько 5,6 млн. дол. США.; «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві» (2010 рік – кошти ЄБРР). Загальна вартість Проекту становить 27,29 млн. євро, в т.ч. грант Е5Р – 5,1 млн. євро, власні кошти підприємства – 7,85 млн. євро, кошти ЄІБ – 15,54 млн. євро, грант ЄС на створення і роботу Групи Впровадження Проекту (ГВП) і технічну допомогу консультантів – 0,78 млн. євро.; «Проект розвитку міської інфраструктури 2» (2014 – 2020 рр., кошти Світового банку). Найбільший інвестиційний проект Уряду України у сфері водопостачання, водовідведення та поводження з твердими побутовими відходами. Загальна вартість проекту: 350 млн. дол. США. Сума позики: 350 млн. дол. США (у т.ч. позика Фонду чистих технологій). Бенефіціари 11 підприємств водопостачання та водовідведення: КП «Вінницяоблводоканал», ОКВП «Дніпро-Кіровоград», КП «Житомирводоканал», ПрАТ «Київводоканал», КП «Коломияводоканал», КВП «Краматорський водоканал», Підприємство «Нововолинськводоканал», КП «Тернопільводоканал», КП «Харківводоканал», КП «Черкасиводоканал», КП «Чугуїввода»; «Проект муніципального водопостачання м. Чернівці, стадія 1 (Муніципальна програма захисту клімату II)» (2015 рік – кошти Німецького державного Банку розвитку KfW). Сума кредиту – 17 млн. євро.; «Комплексна реконструкція Бортницької станції аерації міста Києва» (2015 рік – кошти Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA)). Другий найбільший проект у сфері водопостачання та водовідведення реалізується Урядом. Кредитні кошти в розмірі 1 млрд. дол. США залучаються на пільгових і вигідних для України умовах на 40 років [15, с. 14, 104, 190, 216, 277; 26; 25]. Реалізація зазначених проектів супроводжується проблемами, які мають бути враховані в подальшій співпраці та вирішені на державному рівні, а саме: низька вибірка кредитних коштів, затримки під час виконання робіт за проектами, неефективне використання бюджетних коштів, низька кваліфікація кадрів бенефіціарів, порушення умов кредитних договорів тощо [15, с. 311].

**Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.** Для покращення фінансово-економічного забезпечення сфери водопостачання та водовідведення необхідні структурні зміни, як-то: розроблення стратегії розвитку сфери водопостачання та водовідведення; визначення довгострокових та короткострокових планів фінансування; перегляд та оновлення державної програми фінансування галузі; запровадження системного підходу до державного інвестування; перегляд правових норм щодо зміцнення інституту власності, захисту інтересів власників інфраструктури, захисту інтересів інвесторів та споживачів послуг, аналіз проблемних питань реалізації кредитних проектів та врахування їх під час перегляду фінансово-бюджетної системи країни.

### Список використаних джерел:

1. Private participation in infrastructure database. Featured ranking 1990 to 2018. Available at: The World Bank Group. URL : <https://ppi.worldbank.org/snapshots/rankings>.
2. Білянський О.М. Організаційно-фінансовий механізм розвитку житлово-комунального господарства : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.10.01. Харків, 2006. 189 с.
3. Бодров В.Г., Ігнатенко О.П. Удосконалення фінансово-економічних механізмів державного регулювання сфери благоустрою населених пунктів. *Інвестиції: практика та досвід* : наук.-практ. журн. 2015. № 3. С. 105–109.
4. Бодров В.Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2010. 520 с.
5. Бражнікова Л.М. Стратегічне управління фінансовою діяльністю підприємств ЖКГ: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.00.04. Маріуполь, 2011. 36 с.



6. Довідка щодо результатів здійснення ДПП (2017 рік). База даних : Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniiOgliad> (дата звернення 01.02.2019).

7. Другий проєкт розвитку міської інфраструктури. Презентація (доповідач Дорошенко В.) від 13.09.2018 р. База даних : «Львівводоканал». URL : [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3\\_4-Doroshenko.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3_4-Doroshenko.pdf) (дата звернення: 01.02.2019).

8. ДФРР. URL : [http://dfrr.minregion.gov.ua/Projects-list?PAREA=0&PDIST=0&PYEAR\\_B=0&PYEAR\\_E=0&PYEAR=0&PTHEM=0&PZVIT=0&PSTAT=30876&SELFGOV=0&PROJTSFERA=30996&PREIT=0&PSUMALL=0](http://dfrr.minregion.gov.ua/Projects-list?PAREA=0&PDIST=0&PYEAR_B=0&PYEAR_E=0&PYEAR=0&PTHEM=0&PZVIT=0&PSTAT=30876&SELFGOV=0&PROJTSFERA=30996&PREIT=0&PSUMALL=0) (дата звернення: 01.02.2019).

9. Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України» на 2011–2020 роки. Закон України від 20.10.2011 р. № 3933-VI. База даних : «Верховна рада України». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-15/ed20111113> (дата звернення 01.02.2019).

10. Запатріна І.В. Правове регулювання не є основною перешкодою для реалізації ДПП, 2016. База даних: «Юридична газета». URL : <http://jur-gazeta.com/interview/pravove-regulyuvannya-ne-e-osnovnoyu-pereshkodoyu-dlya-realizaciyi-dpp-irina-zapatrina.html> (дата звернення: 22.01.2019).

11. Запатріна І.В. Публічно-приватне партнерство в Україні: перспективи застосування для реалізації інфраструктурних проєктів та надання публічних послуг. 2010. URL : [file:///C:/Users/original/Downloads/-econprog\\_2010\\_4\\_8%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/original/Downloads/-econprog_2010_4_8%20(2).pdf) (дата звернення: 01.02.2019).

12. Ігнатенко О.П. Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів : дисертація ... доктора з держ. упр-я : спец : 25.00.02. Київ : НАДУ, 2016. 471 с.

13. Капітальні інвестиції. База даних «Держстат України». URL : [http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/publ6\\_u.htm](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ6_u.htm) (дата звернення: 22.01.2019).

14. Кірсанова Ю.В. Фінансово-економічні аспекти утримання систем водопостачання та водовідведення в неприбуткових обслуговуючих кооперативах. *Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка.* 2013. Вип. 33. С. 100–107.

15. Колосова В.П. Фінансові ресурси міжнародних інституцій у системі бюджетного планування України : дис. доктора екон. наук : спец. 08.00.08. Київ : КНЕУ, 2017. 517 с.

16. Крамаренко Г.О. Організаційно-економічний механізм управління житлово-комунальним комплексом : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.06.01. Донецьк, 1998. 36 с.

17. Крилова І.І. Методологічні підходи до державного регулювання сфери водопостачання та водовідведення. *Аспекти публічного управління ДРІДУ (Державне управління).* 2018. Вип. № 11-12. С. 37–46.

18. Одінцова Г.С. Механізми державного управління. *Енциклопедія державного управління : довідк. вид. : у 8 т. Т. 2. Методологія державного управління / НАДУ при Президентові України ; наук.-редкол. : Ю.В. Ковбасюк (голова), В.П. Трошинський (заст. голови), Ю.П. Сурмін [та ін.].* Київ : НАДУ, 2011. С. 691.

19. Олійник Н.І. Державне регулювання ринку житла в Україні : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.02. Київ, 2011. 391 с.

20. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства в галузі житлово-комунального господарства. Колективна монографія / І.І. Килимник та ін. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2018. 139 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/50088/1/2017%2019%D0%9C%D0-%9D%20%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%92%D0%98.pdf>.

21. Полуянов В.П. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності підприємств житлово-комунального господарства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.06.01. Донецьк, 2005. 29 с.

22. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг: Закон від 09.07.2010 № 2479-VI. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2479-17> (дата звернення: 01.02.2019).

23. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення : Закон від 10.01.2012 р. № 2918-III. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2918-14> (дата звернення: 01.02.2019).

24. Про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою «Питна вода України» на 2011–2020 роки. Рішення Рахункової палати України від 09.02.2016 року № 2-1. База даних: «Рахункова палата України». URL : [http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog-/document/16748257/R\\_RP\\_2-1.pdf?subportal=main](http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog-/document/16748257/R_RP_2-1.pdf?subportal=main) (дата звернення: 22.01.2019).

25. Проект «Розвиток міської інфраструктури». 2009. База даних : Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД). URL : <https://www.ibser.org.ua/news/proekt-rozvytok-miskoyi-infrastruktury>.

26. Проект реконструкції Бортницької станції аерації. Презентація (доповідач Лисюк О.) від 13.09.2018 р. База даних: «Львівводоканал». URL : [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3\\_5-Lysiuk-Oleh.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3_5-Lysiuk-Oleh.pdf) (дата звернення: 01.02.2019).

27. Сафонов Ю.М., Григор'єв Г.С. Механізми державного регулювання фінансово-економічних процесів. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2018. № 1. URL : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/25057/1/Safonov11.pdf>.

28. Стан водопровідно-каналізаційного господарства. Презентація Мінрегіону України (доповідач Медведь Т.А.) від 16.02.2016 р. База даних : «Центр ресурсоефективного та чистого виробництва». URL : [http://resrc.kpi.ua/images/ear\\_green/-16.02.16\\_Forum\\_Kyiv](http://resrc.kpi.ua/images/ear_green/-16.02.16_Forum_Kyiv) (дата звернення: 22.01.2019).

29. Технічний стан водопровідно-каналізаційного господарства. Презентація Мінрегіону України (доповідач Хоцянівська Н.) від 13.09.2018 р. База даних : «Львівводоканал». URL : [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/4\\_2-Khotsianivska.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/4_2-Khotsianivska.pdf) (дата звернення: 22.01.2019).

30. Финансовый менеджмент. Учебное пособие / Под ред. проф. И.Е. Шохина. Москва : ИД ФБК – ПРЕСС, 2004. 408 с.

31. Фінансовий механізм. Вікіпедія. URL : [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD-%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9\\_%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD-%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC).

32. Фінансово-економічні механізми державного управління формуванням та розвитком внутрішнього ринку України : навч. посіб. / авт. кол. : І.В. Розпутенко, Л.В. Ільченко-Сюйва, О.І. Кілієвич та ін. Київ : НАДУ, 2014. 60 с.

### References:

1. Private participation in infrastructure database. Featured ranking 1990 to 2018. Available at: The World Bank Group. Retrieved from: <https://ppi.worldbank.org/-snapshots/rankings>. [in English].

2. Bilianskyi O.M. (2006). Orhanizatsiino-finansovy mekhanizm rozvytku zhytlovo-komunalnoho hospodarstva: dys. kand. ekon. nauk. [Organizational and financial mechanism of housing and communal services development]. *Candidate's thesis*. (p. 189). [in Ukrainian].

3. Bodrov V.H., Ihnatenko O.P. (2015). Udoskonalennia finansovo-ekonomichnykh mekhanizmiv derzhavnoho rehuliuвання sfery blahoustroiu naselenykh punktiv. [Improvement of

financial and economic mechanisms of state regulation of the area of improvement of settlements]. *Investytsii: praktyka ta dosvid: nauk.-prakt. zhurn - Investments: practice and experience science-practice. journ*, 3, 105–109. [in Ukrainian].

4. Bodrov V.H. (2010). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky ta ekonomichna polityka: navch. posib.* [State regulation of the economy and economic policy: Textbook]. (p.520). K.: Akademvidav. [in Ukrainian].

5. Brazhnikova L.M. (2011). *Stratehichne upravlinnia finansovoiu diialnistiu pidpriemstv ZhKH: avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk* [Strategic management of financial activity of housing and utilities enterprises]. – *Abstract Candidate of sciences* (p. 36). [in Ukrainian].

6. Dovidka shchodo rezultativ zdiisnennia DPP (2017). [Reference on the results of the implementation of the PPP (2017)]. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniiOgliad>. [in Ukrainian].

7. Doroshenko V. (2018). *Druhyi proekt rozvytku miskoi infrastruktury: Prezentatsiia.* [The second project of urban infrastructure development: Presentation]. Retrieved from: [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3\\_4-Doroshenko.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3_4-Doroshenko.pdf). [in Ukrainian].

8. DFRR [State Fund for Regional Development]. Retrieved from: [http://dfr.minregion.gov.ua/Projects-list?PAREA=0&PDIST=0&PYEAR\\_B=0&PYEAR\\_E=0&PYEAR=0&PTHEM=0&PZVIT=0&PSTAT=30876&SELFGOV=0&PROJTSFERA=30996&PREIT=0&PSUMALL=0](http://dfr.minregion.gov.ua/Projects-list?PAREA=0&PDIST=0&PYEAR_B=0&PYEAR_E=0&PYEAR=0&PTHEM=0&PZVIT=0&PSTAT=30876&SELFGOV=0&PROJTSFERA=30996&PREIT=0&PSUMALL=0). [in Ukrainian].

9. *Zakon Ukrainy Zahalnodержавna tsilova prohrama «Pytna voda Ukrainy» na 2011 - 2020 roky vid 20.10.2011 r. № 3933-VI.* [The Law of Ukraine National Target Program "Drinking Water of Ukraine" for 2011 - 2020]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-15/ed20111113>. [in Ukrainian].

10. Zapatrina I.V. (2016). *Pravove rehuliuвання ne ye osnovnoiu pereshkodoiu dlia realizatsii DPP.* [Legal regulation is not a major obstacle to the implementation of the PPP]. *Iurydychna hazeta - Legal newspaper.* Retrieved from: <http://yur-gazeta.com/interview/pravove-regulyuvannya-ne-osnovnoyu-pereshkodoyu-dlya-realizaciyi-dpp-irina-zapatrina.html>. [in Ukrainian].

11. Zapatrina I.V. (2010). *Publichno-pryvatne partnerstvo v Ukraini: perspektyvy zastosuvannya dlia realizatsii infrastrukturykh proektiv ta nadannia publichnykh posluh.* [Public-Private Partnership in Ukraine: Prospects for Implementing Infrastructure Projects and Providing Public Services]. Retrieved from: [file:///C:/Users/original/Downloads/-econprog\\_2010\\_4\\_8%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/original/Downloads/-econprog_2010_4_8%20(2).pdf). [in Ukrainian].

12. Ighnatenko O.P. (2016). *Derzhavne rehuljuвання sfery blaghoustroju naselenykh punktiv: dys. d-ra nauk z derzh. upr.* [State regulation of the sphere of improvement of settlements]. (p. 471). - *PhD thesis.* K. [in Ukrainian].

13. *Kapitalni investytsii. Derzhstat Ukrainy.* [Capital investment. State Statistics Committee of Ukraine]. Retrieved from: [http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/publ6\\_u.htm](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ6_u.htm). [in Ukrainian].

14. Kirsanova Yu.V. (2013). *Finansovo-ekonomichni aspekty utrymannya system vodopostachannia ta vodovidvedennia v neprybutkovykh obsluhovuiuchykh kooperatyvakh.* [Financial and economic aspects of the maintenance of water supply and drainage systems in non-profit service cooperatives]. *Vcheni zapysky universytetu «KROK». Serii: Ekonomika - Scientific notes of the KROK University. Series: Economics*, 33, 100-107. [in Ukrainian].

15. Kolosova V.P. (2017). *Finansovi resursy mizhnarodnykh instytuttsii u systemi biudzhethoho planuvannya Ukrainy: Dys. doktora ekon. nauk.* [Financial resources of international institutions in the budget planning system of Ukraine]. (p. 517). - *PhD thesis.* K. [in Ukrainian].

16. Kramarenko H.O. (1998). Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia zhytlovo-komunalnym kompleksom :avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk. [Organizational and economic mechanism of housing and communal services management]. (p. 36). - *Abstract Candidate of sciences*. Donetsk. [in Ukrainian].

17. Krylova I.I. (2018). Metodolohichni pidkhody do derzhavnoho rehuliuвання sfery vodopostachannia ta vodovidvedennia. [Methodological Approaches to State Regulation of the Water Supply and Wastewater Sphere]. *Aspekty publichnoho upravlinnia DRIDU (Derzhavne upravlinnia) - Aspects of Public Administration of DRIDU (Public Administration)*, 11-12, 37-46.

18. Odintsova H. S. (2011). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia. Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia. [Mechanisms of Public Administration. Encyclopedia of Public Administration]. K.: NADU (448 p.). [in Ukrainian].

19. Kylymnyk I.I., Koliada T.A., Dombrovska A.V., Brovdii A.M. (2018). Perspektyvy rozvytku derzhavno-privatnoho partnerstva v haluzi zhytlovo-komunalnoho hospodarstva. Kolektyvna monohrafiia. [Prospects for the development of public-private partnership in the field of housing and communal services: Collective monograph]. (p. 139). Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova. Retrieved from: <http://eprints.kname.edu.ua/50088/1/2017%2019%D0%9C%D0%9D%20%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%92%D0%98.pdf>. [in Ukrainian].

20. Oliinyk N.I. (2011). Derzhavne rehuliuвання rynku zhytla v Ukraini: dysertatsiia doktora nauk z derzhavnoho upravlinnia [State regulation of housing market in Ukraine]. (p. 391). - *Doctor's thesis*. K. [in Ukrainian].

21. Poluianov V.P. (2005). Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm pidvyshchennia efektyvnosti pidpriemstv zhytlovo-komunalnoho hospodarstva: avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk. [The organizational and economic mechanism of increasing the efficiency of housing and communal services enterprises]. (p.29). - *Abstract Doctor of sciences*. Donetsk. [in Ukrainian].

22. Zakon Ukrainy Pro derzhavne rehuljuвання u sferi komunal'nykh poslugh vid 09.07.2010 № 2479-VI. [Law of Ukraine On state regulation in the sphere of utilities]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2479-17>. [in Ukrainian].

23. Zakon Ukrainy Pro pytnu vodu, pytne vodopostachannia ta vodovidvedennia vid 10.01.2012 № 2918-III [Low of Ukraine on Drinking water, potable water supply and discharge]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2918-14> [in Ukrainian].

24. Rishennia Rakhunkovoi palaty Ukrainy Pro rezultaty audytu vykonannia zavdan i zakhodiv, peredbachenykh Zahalnoderzhavnoiu tsilovoiu prohramoiu «Pytna voda Ukrainy» na 2011-2020 roky vid 09.02.2016 № 2-1. [Decision of the Accounting Chamber of Ukraine On the results of the audit of the implementation of the tasks and measures envisaged by the National target program "Drinking Water of Ukraine" for 2011-2020]. Retrieved from: [http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog-/document/16748257/R\\_RP\\_2-1.pdf?subportal=main](http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog-/document/16748257/R_RP_2-1.pdf?subportal=main). [in Ukrainian].

25. Proekt «Rozvytok miskoi infrastruktury». (2009). [Urban Infrastructure Project]. Retrieved from: <https://www.ibser.org.ua/news/proekt-rozvytok-miskoyi-infrastruktury>. [in Ukrainian].

26. Lysiuk O. (2018). Proekt rekonstruksii Bortnytskoi stantsii aeratsii. [Reconstruction project of Bortnitskaya aeration station]. Retrieved from: [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3\\_5-Lysiuk-Oleh.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/3_5-Lysiuk-Oleh.pdf). [in Ukrainian].

27. Safonov Yu.M., Hryhoriev H.S. (2018). Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання finansovo-ekonomichnykh protsesiv. [Mechanisms of state regulation of financial and economic processes]. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika»* - Electronic scientific special edition

"Effective economy", 1. Retrieved from: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/25057/1/Safonov11.pdf>. [in Ukrainian].

28. Medved T.A. (2016). Stan vodoprovodno-kanalizatsiinoho hospodarstva. Prezentatsiia Minrehionu Ukrainy. [Condition of the plumbing and sewerage economy. Presentation of the Ministry of Regional Development of Ukraine]. Retrieved from: [http://recpc.kpi.ua/images/eap\\_green/-16.02.16\\_Forum\\_Kyiv](http://recpc.kpi.ua/images/eap_green/-16.02.16_Forum_Kyiv). [in Ukrainian].

29. Khotsianivska N. (2018). Tekhnichniy stan vodoprovodno-kanalizatsiinoho hospodarstva. Prezentatsiia Minrehionu Ukrainy. [Technical condition of the plumbing and sewerage economy. Presentation of the Ministry of Regional Development of Ukraine]. Retrieved from: [http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/4\\_2-Khotsianivska.pdf](http://eco-forum-lviv.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/4_2-Khotsianivska.pdf). [in Ukrainian].

30. Shohin I.E. Finansovyy menedzhment. Uchebnoe posobie. (2004). [Financial management: Textbook]. (p. 408). M.: ID FBK – PRESS. [in Russian].

31. Finansovyi mekhanizm. Vikipediia. [Financial mechanism. Wikipedia]. Retrieved from: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9\\_%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC). [in Ukrainian].

32. Rozputenko I.V., Ilchenko-Siuiva L.V., Kiliievych O.I. (2014). Finansovo-ekonomichni mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia formuvanniam ta rozvytkom vnutrishnoho rynku Ukrainy: navch. posib. [Financial and Economic Mechanisms of Public Administration of the Formation and Development of the Internal Market of Ukraine: Textbook]. (p. 60). K.: NADU. [in Ukrainian].